

JUSTIITS- JA DIGIMINISTEERIUM

Telia Eesti AS
Dokument@telia.ee

Teie 19.03.2026
Meie 31.03.2026

nr EC.1-5.1/90
nr 7-2/575

Vastus märgukirjale

Pöördusite Justiits- ja Digiministeeriumi poole märgukirjaga seoses Euroopa Liidu määrusega (2023/1543), mis käsitleb Euroopa andmeesitamismäärust ja Euroopa andmesäilitamismäärust elektrooniliste tõendite hankimiseks kriminaalmenetluses ja kriminaalmenetluse järgsete vabadusekaotuslike karistuste täitmisele pööramiseks. Soovime siinkohal anda määruse rakendamise osas järgmised selgitused.

Määrus näeb ette varasemast erineva aluse rahvusvaheliseks koostööks ning võimaldab Euroopa Liidu liikmesriikide pädevatel asutustel saata otse teises liikmesriigis asuvale teenusepakkujale andmeesitamismäärusi ja andmesäilitamismäärusi. Samuti näeb määrus ette, et infovahetuseks kasutatakse uut detsentraliseeritud IT-süsteemi. Kui keskne süsteem luuakse Euroopa Komisjoni poolt, siis liikmesriikide kohustus on tagada riigisisest juurdepääsu loomine.

Määruse jõustumisajaks on 18.08.2026 ning selleks ajaks peaks olema tagatud ka määruse rakendamine ühes IT-süsteemi kasutamisega. Justiits- ja Digiministeerium valmistab hetkel ette ka rakendamiseks vajalikke muudatusi kriminaalmenetluse seadustikku. Kuna Euroopa Liidu määruse puhul on tegemist otsekohalduva instrumendiga, siis piirduvad muudatused eeldatavasti üksnes määruses toodud põhimõtete ning Eesti pädevate asutuste sätestamisega.

Uue detsentraliseeritud IT-süsteemi ettevalmistamine arendused käivad nii Euroopa Liidu kui ka Eesti tasandil. Perioodiliselt toimuvad ka IT-süsteemi arendamisega seotud ekspertkohtumised Euroopa Komisjoni ja liikmesriikide esindajate vahel. Praeguseks hetkeks ei ole IT-süsteem veel valmis ning arendus selles osas veel käib.

Teenusepakkujatele luuakse võimalus end registreerida Euroopa Komisjoni poolt loodaval veebilehel. Luuakse riiklik otspunkt, mille kaudu saavad teenusepakkujad teistest liikmesriikidest päringud ning võimaluse nendele päringutele vastata. Teenusepakkujate poolt vajalik määrata esindaja, kellel on õigus riiklikule otspunktile juurdepääsuks ning nendele luuakse vajalikud kontod. Juurdepääs ja süsteemi sisselogimine toimuks läbi TARA autentimise. Otse detsentraliseeritud IT-süsteemile läbi API juurdepääsu ei pakuta.

Juhuks, kui eelpool nimetatud IT-süsteem ei ole määruse jõustumise ajaks töös, siis alternatiivseid süsteeme ei looda. Vajadusel saaks päringuid ja vastuseid edastada näiteks Eesti õiguskaitsesutuste vahendusel sarnaselt praegu toimuva rahvusvahelise koostööga.

Hetkel ei ole Justiits- ja Digiministeeriumil IT-süsteemi osas täiendavat infot anda, sest Euroopa Komisjon alles tegeleb arendustega ning detailsed tööprotsessid ja vastutus ei ole veel paigas. Täiendava ja täpsema informatsiooni saamisel hoiame Teid kindlasti kursis nii Euroopa Liidu kui ka Eesti poolsete järgmiste sammude ja arengute kohta.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Lisa:

Markko Künnapu 53911687
Markko.Kynnapu@justdigi.ee